SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Suuri valiokunta 2.6. 2021

EU-politiikan selonteko Ilmastopaneelin näkemyksiä

Markku Ollikainen
Ilmastopaneelin puheenjohtaja

Selonteko & ilmasto: yleistä

SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

1. EU:n ilmastopolitiikan arkkitehtuuri suuren muutoksen tilassa
   - Suunnitelmia: päästökauppa, tie- ja laivaliikenne, LULUCF-politiikka
   - Mikä parasta ilmastolle ja mitä tarpeita uudistaa Suomen politiikkaa?
   - Ei pohdittu; vaikutus keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan ja energia- ja ilmastostrategiaan merkittävä

2. Sopeutuminen ilmastonmuutokseen unohdettu kokonaan
   - Haasteet: kansanterveys, helleaallot, tulvat, juomaveden riittävyys, metsien terveys, yhteys energia- ja yhteiskuntainfrastruktuuriin sekä työelämään
   - **Merkittäviä kytköksiä**: ulko- ja kauppapolitiikkaan ja EU:n sisäiseen eheyteen (ilmastopakolaisuus) – ei arvioita yhteyksistä tai paineista

3. Talouspolitiikan merkitys hiilivapaan yhteiskunnan luomisessa
   - Selonteossa ei yhteyttä finanssi- tai elinkeinopolitiikan ja ilmastotoimien välillä
   - Avainalat: energia- ja prosessiteollisuus, palvelut; tutkimus-kehitys-innovaatiot

Liikenne

- **Peruslinjaus hyvä**: henkilöautoliikenteen sähköistäminen ja kestävät vaihtoehtoiset polttoaineet raskaaseen liikenteeseen

- Tieliikenteen ohjauskeinot avoinna: *mikä paras Suomen kannalta?*
  Selonteko: ei analyysia, ei pohdintaa
  - EU:n tieliikenteen päästökauppa: jos kyllä, niin oma erillinen järjestelmä, jossa velvoitteet polttoaineenjalostajille tai jakelijoille
  - EU:n tieliikenteen ja lämmityksen päästökauppa: EI (lisäselvitys tarpeen)
  - Jäsenvaltioiden kansallinen päästökauppa: tätä tukisi EU:n veroratkaisut

- Laivaliikenteen päästökauppa: kyllä erillisenä järjestelmänä, alkujaolla hyvitettävä sijainniltaan pitkien etäisyyksien maita

- Näistä Suomen ei pidä luopua EU-politiikassa:
  - Ajoneuvojen valmistajille suunnattu pakote ajoneuvokannan päästöttömyyden kehittämiseen
  - Synteettiset kierrätyspolttoaineet: tulkinta verokohtelusta tarvitaan mahdollisimman nopeasti

Päästöoikeuskauppa

- **EU ETS**: edelleen EU:n keskeisin ilmastopolitiikan instrumentti
  - **Ehdotus**: Suomi korostaa, että 2030 päästövähennysten tiukennus kohdistetaan kokonaan päästökauppaan
  - Toteutustapa: päästökaton kertaluontoinen madaltaminen & lineaarisen kertoimen tiukentaminen välttämätöntä

- Asumisen lämmitys: liittäminen toteutettavissa EU ETS:ään
  - Kauppa järjestetään lämmön tarjoajan kautta (upstream kauppa)
  - Suomen kokemus (CHP-laitokset) osoittaa, että tämä järjestelmä toimii

- EU:n hiilitullit (border adjustment tax) ja päästökauppa
  - Hiilitulli voidaan toteuttaa päästökaupan kaltaisena järjestelynä rajatuille tuotteille
  - Negatiivisia vaikutuksia metsä- ja metalliteollisuuteen (välituotetuonti)

LULUCF

- EU:n Ilmastoneutraalius 2050 edellyttää, että nettohiilinielu kasvaa
  - **Komission arvio**: huolimatta ”no debit”-säännöstä EU:n metsä- ja puutuotenielu laskee
  - EU:lla tarve säätää nielutavoitteista jatkossakin
  - ***Muistion vaatimus, että nieluja tulee ajatella jäsenvaltiokohtaisesti, ei ole perusteltu***

- LULUCF arkkitehtuuri voidaan toteuttaa eri tavoin, mutta aina pätee
  - Tarve jakaa taakkaa myös nielujen vahvistamisessa;
  - Mitä suurempi päästövähennys, sitä pienemmillä nieluilla pärjätään
  - Päästövähennys- ja nielupolitiikka syytä pitää erillisiksi järjestelmiksi
  - Tilipito lähestymistapana tarpeen monimutkaisen sektorin tarkastelussa

- Biomassojen käyttö: kestävyys ei automaattinen
  - Energiakäytön tarvetta tulee vähentää (esim. sähköpolttoaineet ja polttoon perustumaton energiantuotanto, kuten lämpöpumput ja syvälämpö)

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

Kiitos!